

Пропозиції
до проекту Закону України
«Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України
щодо відновлення завершеного досудового розслідування»
*(реєстр. № 8070 від 23.09.2022 р.)**

Метою законопроекту визначено «удосконалення правового регулювання кримінального процесу з метою усунення недостатньо унормованих (або взагалі не унормованих) питань кримінального провадження».

У зв'язку із цим пропонуються зміни до Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) щодо визначення правової процедури відновлення досудового розслідування у кримінальному провадженні після прийняття прокурором рішення про його завершення.

Підтримуючи усунення прогалин у кримінальному процесуальному законі, вважаємо за доцільне зазначити таке.

1. На нашу думку, відновити можна зупинені дії (провадження) або завершене провадження за відповідних умов (наприклад, передача особи на поруки і подальша відмова від поручительства). КПК передбачає відновлення і втрачених матеріалів кримінального провадження (розділ VII). Пропонований механізм відновлення завершеного досудового розслідування нагадує повернення на додаткове досудове розслідування, інститут якого ліквідований КПК 2012 р.

Визначення мети таких дій – «забезпечення загальних засад кримінального провадження та виконання його завдань, визначених статтею 2 цього Кодексу» – має доволі оціночний характер і високі ризики зловживань як з боку сторони обвинувачення, так і зі сторони захисту.

2. Наділення правом клопотати про відновлення завершеного досудового розслідування прокурора (прокурора вищого рівня) і сторони захисту порушують принцип рівності у кримінальному провадженні щодо потерпілого, представника юридичної особи (до речі, надання сторонам кримінального провадження пропонованого права потребує внесення змін у відповідні статті КПК щодо прав відповідних суб'єктів, а також гарантування неможливості зловживати цим правом).

3. Частина 14 статті 290 КПК щодо відновлення завершеного досудового розслідування не є предметом регулювання цієї норми, адже в ній йдеться про відкриття матеріалів кримінального провадження сторонами цього провадження. У ч. 15 цієї статті згадується про надання повторного доступу до матеріалів кримінального провадження *підозрюваному, його захиснику, законному представнику та захиснику особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру*. Проте про відкриття сторонами кримінального провадження матеріалів прокурор або слідчий за його дорученням повідомляє і *потерпілого, представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження (ч. 7 ст. 290), і цивільного позивача, його представника та законного представника, цивільного відповідача, його представника (ч. 8 ст. 290)*.

4. Наведені у пояснювальній записці до проекту закону аргументи на користь необхідності відновлення завершеного досудового розслідування теж викликають запитання. Так, однією з причин названо «оголошення розшуку підозрюваних, які після завершення досудового розслідування почали ухилятися від слідства та суду». Проте якщо завершено досудове розслідування і матеріали передано до суду, особа набуває статусу обвинуваченого, щодо якого може бути оголошено розшук у порядку ст. 335 КПК. І хоча організація такого розшуку покладається на слідчого та/або прокурора, відновлення досудового розслідування з подальшими повторними діями щодо відкриття матеріалів кримінального провадження видається сумнівним.

Ухилення від явки на виклик слідчого, прокурора чи судовий виклик слідчого судді, суду (неприбуття на виклик без поважної причини більш як два рази) підозрюваним, обвинуваченим, який оголошений у міжнародний розшук, та/або який виїхав, та/або перебуває на тимчасово окупованій території України, території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, є підставою для здійснення *спеціального досудового розслідування чи спеціального судового провадження* (ч. 5 ст. 139 КПК).

5. Відомості про зупинення досудового розслідування і про його відновлення вносяться до ЄРДР (ч. 3 ст. 282 КПК), як і відомості про закінчення досудового розслідування (ч. 3 ст. 283 КПК). За пропонованих змін щодо відновлення завершеного досудового розслідування дане питання залишається не урегульованим.

КПК чітко визначає форми закінчення досудового розслідування (ч. 2 ст. 283 КПК). Така форма як звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру (§ 3 гл. 24 КПК) передбачає відкриття матеріалів іншій стороні за правилами ст. 290 КПК, у якій йдеться про повідомлення про *завершення кримінального провадження*.

6. Використаний у п. 7-1 ч. 1 ст. 303 КПК нормотворчий підхід до його викладу не узгоджується із загальними правилами правового регулювання оскарження рішень, дій чи бездіяльності слідчого, дізнавача або прокурора, зокрема в частині закріплення права відповідних осіб на оскарження рішення прокурора про відмову в задоволенні клопотання про відновлення завершеного досудового розслідування.

***Дослідницька служба
Верховної Ради України***

**Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*